

372.120.
ทศรป
ร.2

ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

17 ก.พ. 2540

ปริญญาโท

ของ

เทียมจันทร์ อู่อินทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

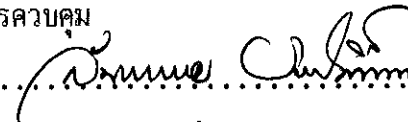
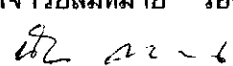
พฤศจิกายน 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

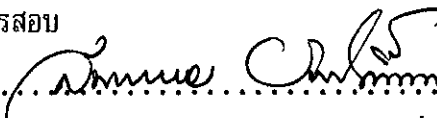
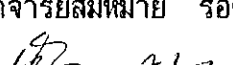
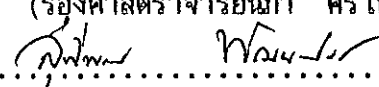
6 5 8 1 2 2

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สุพิพรรณ พิศนพาศัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยูภา พูลสุวรรณ)

วันที่... 11 ...เดือน... พฤษภาคม... พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่มีคุณค่า ตลอดจน ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบ ขอบพระคุณอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพณิชย์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ตลอดจนได้ กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร.ประสพ แสนคำเครือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เขาวนา ขวลิธธำรง อาจารย์ขาสี มะลิวัลย์ อาจารย์กมลรัตน์ สุคันธรส อาจารย์ลออ เพชรรัตน์ และ อาจารย์สมพร วัฒนศิริ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม ขอขอบคุณหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และให้ความ ร่วมมือในการรวบรวมแบบสอบถาม แล้วส่งคืนกลับมาเป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้บริหาร และ ครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความ ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอขอบคุณคุณสมบุรณ์ ธวัสน์ เป็นพิเศษ และขอบใจบุตร - ธิดา ที่ให้กำลังใจเป็น อย่างดีมาโดยตลอด

คุณค่าอันหิ่งมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่ให้ การศึกษานั้นต้นสำหรับเป็นพื้นฐานการศึกษา และให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการศึกษา ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

เทียมจันทร์ ธวัสน์

สารบัญ

บทที่	หน้า	
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	การนิเทศการศึกษา	8
	ความหมายของการนิเทศการศึกษา	8
	ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	8
	ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา	10
	การนิเทศภายในโรงเรียน	12
	ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน	13
	ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน	14
	ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	15
	หลักการนิเทศภายในโรงเรียน	18
	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน	20
	ด้านโครงการนิเทศ	21
	ด้านกระบวนการนิเทศ	23
	ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ	24
	ด้านรูปแบบการนิเทศ	26
	ด้านการประเมินผลการนิเทศ	27

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
สมมติฐานการวิจัย	31
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	34
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	69
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	69
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
อภิปรายผล	72
ข้อเสนอแนะ	74
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	74

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	80
ประวัติย่อของผู้วิจัย	96

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน	34
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่ง ไปและได้รับคืน พิจารณาตามตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง	38
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน	39
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ในด้านโครงการนิเทศ พิจารณาโดยรวมและเป็นรายชื่อ	46
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ในด้านกระบวนการนิเทศ พิจารณาโดยรวมและเป็นรายชื่อ	49
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ในด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ พิจารณาโดยรวมและเป็นรายชื่อ	53
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ในด้านรูปแบบการนิเทศ พิจารณาโดยรวมและเป็นรายชื่อ	56

8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ในด้านการประเมินผลการนิเทศ พิจารณาโดยรวมและเป็นรายข้อ	59
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน พิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้าน	62
10	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามขนาดของโรงเรียน ในการบริหารโรงเรียน พิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้าน	63
11	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามประสบการณ์ ในการทำงาน พิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้าน	64
12	เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามขนาดของโรงเรียน พิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้าน	66
13	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ..	67

ภูมิหลัง

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่พร้อมจะรับผิดชอบบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งรัฐจะต้องจัดดำเนินการโดยมุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนมีชีวิตที่ดี และมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ โดยมีหลักสูตรเป็นเครื่องชี้แนวทางการปฏิบัติให้ทราบถึงหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา ตลอดจนจนถึงการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นั่นคือ ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข (กรมวิชาการ. 2533 : 19) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) นั้น มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ พัฒนาดน พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคม อันจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา และมีค่านิยมที่ดี เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 4) สถาบันที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เกิดสิ่งดังกล่าวได้ก็คือ โรงเรียนประถมศึกษา

ในการที่จะพัฒนาการศึกษาในระดับประถมศึกษานั้น กล่าวได้ว่ากรณีเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง แต่กรณีเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันก็ประสบปัญหาสำคัญหลายประการ ได้แก่ ปัญหาการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยเฉพาะจุดมุ่งหมายด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบางกลุ่มประสบการณื ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่สำนักงานการศึกษาแห่งชาติกำหนด จากการศึกษาข้อมูลด้านการนิเทศการศึกษา และการติดตามผลการใช้หลักสูตรของสำนักงานการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2536 พบว่า การสอนของครูยังไม่เปลี่ยนแปลงทักษะวิธีสอน และพฤติกรรมการสอนขาดความยืดหยุ่นในการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา

ให้บรรลุเป้าหมายต้องพัฒนากระบวนการบริหารงาน 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 5) นอกจากนี้การบริหารงานประถมศึกษาแห่งชาติ การนิเทศในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การจัดกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ การนิเทศยังมุ่งเน้นการนิเทศภายนอกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบทบาทการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนขาดการประสานงานที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 5)

สำหรับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ฉะเชิงเทรานั้น ก็มีปัญหาด້าย ๆ กับปัญหาของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่ง ชาติดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ สมรรถภาพในการแก้ปัญหาของครูเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โรงเรียนยังทำไม่เป็นระบบ ไม่มีโครงการที่แน่นอน ไม่ปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ตอบสนอง เนื้อหาและวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร และการติดตามผลการนิเทศ ไม่ได้นำมาปรับปรุงหรือพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. 2536 : 7) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของเด็ก ด้อยกว่าปี 2535 และแต่ละโรงเรียนจะมีปัญหาแตกต่างกันตามประสบการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน จากรายงานการประเมินผลคุณภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536 ของฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศ สบจ.ฉะเชิงเทรา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่ยังไม่เป็นที่ พอใจ เพราะผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าปีการศึกษา 2535 จึงเห็นว่า ควรจะมีการปรับปรุง พัฒนา ผลสัมฤทธิ์ โดยการปรับการนิเทศภายในให้เข้มข้น เพื่อผลสัมฤทธิ์จะได้เพิ่มขึ้น

ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการ นิเทศภายในของโรงเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน ใน 5 ด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลให้ได้ทราบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนของสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา และหน่วยงานอื่น ๆ ให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอนใน 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านโครงการนิเทศ
- 1.2 ด้านกระบวนการนิเทศ
- 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ
- 1.4 ด้านรูปแบบการนิเทศ
- 1.5 ด้านการประเมินผลการนิเทศ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4,858 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 325 คน ครูผู้สอน จำนวน 4,533 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2538 จำนวน 539 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 177 คน ครูผู้สอน จำนวน 362 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.1 ประสบการณ์ในการบริหาร คือ

3.1.1.1.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.1.1.2 10 ปีขึ้นไป

3.1.1.2 ขนาดของโรงเรียน คือ

3.1.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2.1 ประสบการณ์ในการสอน คือ

3.1.2.1.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.1.2 10 ปีขึ้นไป

3.1.2.2 ขนาดของโรงเรียน คือ

3.1.2.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อ ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัด ฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านโครงการนิเทศ
- 3.2.2 ด้านกระบวนการนิเทศ
- 3.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ
- 3.2.4 ด้านรูปแบบการนิเทศ
- 3.2.5 ด้านการประเมินผลการนิเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง บุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะส่งผล ต่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนให้สูง และตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และบุคลากร ทุกคนภายในโรงเรียนร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

2. ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการ ดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน ใน 5 ด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการ นิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ

2.1 ปัญหาด้านโครงการนิเทศ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการวางแผนงาน โครงการหรือรายละเอียดกำหนดการสำหรับการจัดดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา

2.2 ปัญหาด้านกระบวนการนิเทศ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการ ลาดับขั้นตอนในการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

2.3 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องของ วิธีการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อครูผู้สอนตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาสอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์

2.4 ปัญหาด้านรูปแบบการนิเทศ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในลักษณะหรือเงื่อนไขเฉพาะในการปฏิบัติการนิเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้สำหรับการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

2.5 ปัญหาด้านการประเมินผลการนิเทศ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วประเมินค่าการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ว่า เกิดผลสัมฤทธิ์เพียงใด สามารถปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

4. ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

5. ประสบการณ์ในการบริหาร หมายถึง จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน โดยนับจำนวนปีตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหารจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

5.1 ต่ำกว่า 10 ปี

5.2 10 ปีขึ้นไป

6. ประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอน หมายถึง จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งครูผู้สอนโรงเรียน โดยนับจำนวนปีตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้งเป็นครูผู้สอนจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

6.1 ต่ำกว่า 10 ปี

6.2 10 ปีขึ้นไป

7. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียน โดยยึดจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนเป็นเกณฑ์ คือ

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

8. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.3 ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน
3. หลักการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน
4. ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 4.1 ด้านโครงการนิเทศ
 - 4.2 ด้านกระบวนการนิเทศ
 - 4.3 ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ
 - 4.4 ด้านรูปแบบการนิเทศ
 - 4.5 ด้านการประเมินผลการนิเทศ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. สมมุติฐานการวิจัย

การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน รูปแบบกระบวนการ และวิธีการนิเทศได้เปลี่ยนไปตามยุคสมัย จากลักษณะที่เป็นการตรวจสั่งการ มาเป็นลักษณะการร่วมมือ การแนะนำ ช่วยเหลือระหว่างผู้นิเทศกับครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาความสามารถ และพฤติกรรมการสอนด้วยตนเอง อันจะส่งผลถึงคุณภาพการประถมศึกษา โดยส่วนรวมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านคือ

แฮร์ริส (สมจิตร อุดม. 2532 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1963 : 19) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่เป็นบุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคล และสิ่งของเพื่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียน ให้เป็นไปในแนวทางที่ส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย การจัดการเรียนการสอน

อาย และเนทเซอร์ (สมจิตร อุดม. 2532 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Eye and Netzer. 1965 : 12) สรุปว่า การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องให้การเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหมาย

อัทม์ส์ และคิกกี (สมจิตร อุดม. 2532 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Adams and Dickey. 1966 : 3) กล่าวว่า การนิเทศ คือแผนงานที่จัดทำขึ้นเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสเปียร์ส (Spears. 1967 : 6)

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามในการร่วมมือและประสานงานกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลไปถึงคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น จำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายในการทำงาน เพราะจุดมุ่งหมายเปรียบเสมือนเข็มทิศในการนำทาง ซึ่งจะช่วยให้งานนิเทศการศึกษาบรรลุผล นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 148) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศไม่ใช่การจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือแนะนำ

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 3 - 4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญของการนิเทศว่าเป็นไปเพื่อ

1. ให้ได้ผลงานดี มีคุณภาพสูง
2. พัฒนางาน
3. พัฒนาคน
4. ประสานงานประสานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง
5. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 12) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน คือ การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงาน ร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน คือ การนิเทศการศึกษา มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางาน ซึ่งได้แก่ งานการสอนให้ดีขึ้นนั่นเอง
3. เพื่อสร้างประสานสัมพันธ์ คือ การนิเทศการศึกษาจะสร้างผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด
4. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ คือ การนิเทศการศึกษาส่งขวัญ และกำลังใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้ทำการสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็น่าจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

การนิเทศการศึกษาที่ดี ต้องมีจุดมุ่งหมายทั้ง 4 ประการ ดังกล่าวข้างต้น จะขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ หากขาดจุดมุ่งหมายหนึ่ง จะทำให้การนิเทศการศึกษาประสบความล้มเหลวได้

บริกส์ และจัสต์แมน (เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527 : 225 ; อ้างอิงมาจาก Briggs and Justman. 1952) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่ามี 4 ประการ คือ

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ
2. เพื่อส่งเสริมความเจริญของงานของครู
3. เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น
4. เพื่อส่งเสริมและแนะนำครู และสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การนิเทศการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสอน พัฒนาตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้บริหาร โรงเรียน โดยการร่วมมือช่วยเหลือกันและกัน ตลอดจนให้มีวิถุและกำลังใจในการทำงาน อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

จากนิยามความหมาย ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา และจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งเทคโนโลยีทางการศึกษา ทำให้มองเห็นว่าการนิเทศศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

กิติมา บริดีติลิก (2529 : 390) ได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการ เพราะการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน
2. การนิเทศศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญของงานของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนอาชีพครูมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูจะต้องปรับปรุงการสอนอยู่เสมอในขณะทำงานในสถานการณืจริง
3. การนิเทศการศึกษาสามารถลดภาระของครูในกรณีช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครู เป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิเคราะห์และจากการอภิปราย จากการค้นพบของการวิจัย สถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นับว่ามีความจำเป็นที่ครูผู้สอนควรจะได้รับทราบอยู่เสมอ ซึ่งการนิเทศการศึกษา สามารถให้บริการแก่ครูในเรื่องดังกล่าวได้

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาชีพ แบบประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาสามารถให้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์และสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการนิเทศการศึกษาให้ช่วยกันพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้า ยิ่ง ๆ ขึ้น

/ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 7) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาว่า

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคม ศึกษานิเทศก์ ต้องทำตัวเป็นตัวแทน การเปลี่ยนแปลง ในการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยการทำงานร่วมกับครูอาจารย์ เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในระดับต่าง ๆ

2. การผลิตครู สถาบันผลิตครู ผลิตครูไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำอย่างไร จึงจะผลิตครูให้มีประสิทธิภาพ เพราะการผลิตครูนั้น เมื่อไปทำงานในสถานศึกษา จะต้องมีการฝึกอบรมประจำการอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

3. มาตรฐานการศึกษา ในการรักษามาตรฐานของการศึกษานั้นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้มาทำงาน และช่วยนิเทศความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ครูที่ทำการสอนประจำให้มีความคิดกว้างไกล ก้าวหน้าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

/ ชาญชัย อาจินสมจาร (ม.ป.ป. : 8 - 9) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา ไว้มีหลายลักษณะดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน เพราะการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยากที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล รวมทั้งการศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมากด้วย

2. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับ การฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม ก็ยังจะต้องมีการปรับปรุง การฝึกฝนอยู่เสมอในขณะทำงานตามสถานการณ์ที่จริง

3. การนิเทศการศึกษาสามารถลดภาระของครูในกรณีช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน
4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทางทฤษฎี และทางปฏิบัติ
5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย สามารถให้ประโยชน์ทางสร้างสรรค์และสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

จากทัศนะของนักการศึกษาหลายท่าน ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม วิทยาการทางการศึกษารวมทั้งจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน คือ การนิเทศกันเองภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน ซึ่งต่างกับการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาจะกระทำโดยบุคคลภายนอกโรงเรียน แต่จุดที่เหมือนกันคือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และโดยสภาพความจริงผู้บริหารโรงเรียนจะเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าบุคคลภายนอก

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องจัดหรือดำเนินการให้มีขึ้นภายในโรงเรียนของตน ทั้งนี้เพราะภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน คือ การบริหารงานที่รับผิดชอบ หรืองานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 32) ได้กำหนดขอบข่ายงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนิเทศ ติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแล และประเมินผลไว้ในเอกสารการนิเทศภายในโรงเรียนว่าประกอบด้วยงาน 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการการเงิน และงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อีกทั้งในปัจจุบันเกิดความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งในด้านเทคนิควิธีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาและการสอน ตลอดจนการขยายตัวในด้านจำนวนโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้บริหาร

โรงเรียนเท่านั้นที่จะทราบได้ว่า โรงเรียนมีปัญหาหรือความต้องการอย่างไร แม้โรงเรียนจะได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียนจึงช่วยเหลือได้ไม่เต็มที่ ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารโรงเรียนควบคู่ไปกับเรื่องการนิเทศครูในโรงเรียนได้ งานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเรียกว่า การนิเทศภายใน จากความสำคัญดังกล่าวหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 1) จึงได้จัดทำเอกสารประสบการณ์ในการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นและกำหนดให้ปี 2532 เป็นปีทองของการนิเทศอีกด้วย

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น จะมุ่งเน้นการนิเทศที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 9) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าหมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้บริหาร และครูผู้สอนในการช่วยปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ช่วยเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาคม จันทสุนทร (2527 : ภาคผนวก) ให้ความหมายว่าการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของคณะครู วไลรัตน์ บุณยสวัสดิ์ (2530 : 93) ได้เน้นถึงความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับคณะครูภายในโรงเรียนร่วมมือกัน ปรึกษาหารือ ทำการรวบรวมข้อมูล วางแผนปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพขึ้น

จากความหมายที่กล่าวแล้ว พอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน คือ กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนให้สูง และตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและ เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม จำเป็นจะต้องมีการกำหนดความมุ่งหมายที่แน่นอนเอาไว้ เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้ทราบแน่ชัดว่าจะต้องทำอะไร การนิเทศการศึกษาที่เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องมีความมุ่งหมายในเรื่องนี้ มีนักศึกษาหลายท่านได้แสดงความเห็นไว้ต่างกันดังนี้

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 15) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนเอาไว้คือ

1. เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงตนเองและกิจการมการเรียนการสอน
2. สามารถพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้ดีขึ้น
3. สนับสนุนความรู้ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กำกับ ควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติของครูในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นคณะ

ไมเนอร์ (สมจิตร อุคม. 2532 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Minor. 1964 :

27 - 31) กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กดีขึ้น
2. เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน
3. เพื่อช่วยครูในการจัดหาและเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการสอน
4. ช่วยให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
5. สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครู โดยการนำเอาความรู้ความสามารถพิเศษและประสบการณ์ของเขามาใช้ให้เป็นประโยชน์ สามารถแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารได้
6. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักการประเมินผลการเรียนของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
7. กระตุ้นให้ครูรู้จักการประเมินผลงานของตนเอง
8. ช่วยให้ครูมีความรู้สึกว่าได้บรรลุผลสำเร็จ มีความอบอุ่นใจ ปลดปล่อย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง
9. กระตุ้นให้ครูร่วมมือพัฒนาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

10. ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อช่วยให้ชุมชนเข้าถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน ปัญหาของโรงเรียน และนักเรียน จากแนวความคิดของนักการศึกษาที่ได้กล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาแล้วก็พอจะสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายหลักของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ มุ่งที่จะช่วยเหลือ และประสานงานในด้านวิชาการภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตร ช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อช่วยปรับปรุงและประเมินผลการเรียนการสอน ตลอดจนช่วยให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพครู ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่ต้องปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน อาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย จุดมุ่งหมายก็เพื่อต้องการจะพัฒนาพฤติกรรมของครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนให้ทำงานประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนการสอน และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการนิเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์

ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษา แต่เดิมดำเนินการโดยบุคคลภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ แต่เนื่องจากการนิเทศภายนอกโรงเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้ จึงจำเป็นต้องใช้ระบบหรือวิธีการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเรื่องนี้มีผู้ให้เหตุผล และความจำเป็นไว้หลายประการดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 3) ได้ชี้แจงถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ในการพัฒนาการศึกษาจะเห็นได้ว่า กระบวนการที่สำคัญได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้ง 3 กระบวนการนี้เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเน้นกระบวนการนั้น ๆ เท่าเทียมกัน จะเน้นกระบวนการหนึ่งกระบวนการใดเพียงกระบวนการเดียวไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
2. ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน คือ บริหารงานที่รับผิดชอบหรืองานในหน้าที่อันได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และการเงิน งานอาคาร

สถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ตามภาระหน้าที่ดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องดำเนินการนิเทศครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลตามความหมายของหลักสูตร

3. ภายในโรงเรียนมักจะถูกประกอบด้วยครูที่มีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการเรียนการสอนจะต่างกัน การที่จะลดช่องว่างดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องมีการดำเนินการให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้นอกจากจะทำให้ช่องว่างดังกล่าวลดลงแล้ว ยังทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม โดยธรรมชาติมักจะมีปัญหาเกิดขึ้น หากเป็นหน่วยงานใหญ่ ปัญหาย่อมจะมีมากขึ้น และแตกต่างกัน ในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยครู และนักเรียนที่มีพื้นฐานต่างกัน การที่ป้องกันหรือลดปัญหาต่าง ๆ ให้น้อยลงนั้น ทางหนึ่งที่จะลดปัญหาดังกล่าวได้แก่ การนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งผู้บริหารมักใช้กลยุทธ์ศาสตร์ในการป้องกัน และแก้ปัญหา ดังกล่าว

สังจิต อุทรานันท์ (2530 : 116 - 117) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในว่า ในภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญ และจำเป็นยิ่งขึ้นด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

1. ศึกษาวิเคราะห์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถสนองความต้องการการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง
2. สภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
3. ในสภาพปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และยังเป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกันด้วย
4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่จะต้องมีคนมาคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530 : 93 - 94) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศ
ภายในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอนภายในโรงเรียน
เพราะถ้าไม่มีการนิเทศแล้ว ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนอาจจะเอาแบบอย่างที่ไม่ถูกต้องจากครู
คนอื่น เช่น คู่มืออย่างจากครูที่สอนมานาน ๆ โดยไม่มีการปรับปรุงประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม
2. ครูควรได้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาความเจริญทางด้าน การเรียนการสอน และทาง
วิชาการ ถ้าครูไม่ได้รับการนิเทศอาจแสดงออกในทางที่ผิด เช่น มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
มีการขัดแย้งหรือมีทัศนคติแบบเสรีนิยมในการทำงาน นี้จะทำอะไรหรือสอนอย่างไรก็ได้ตามใจ
ตนเอง
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะ
สามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครู และความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
นอกจากนี้หลักฐาน และข้อมูลต่าง ๆ ยังสามารถช่วยในการตัดสินใจบางอย่างของโรงเรียน
ได้
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นแนะนำทางความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูในโรงเรียน
โดยเฉพาะในกรณีที่น่าเอาเทคนิค และวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้จะเป็นการช่วยใน
การเก็บข้อมูลในการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และน่าเชื่อถือ
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรมครู โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะไม่มี
หลักประกันได้ว่า ครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูมาแล้ว จะเป็นครูที่มีคุณภาพดีอยู่ตลอดไป โดยไม่ต้อง
มีการนิเทศ เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา
โดยทั่ว ๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียน เพื่อช่วยให้ครูดำเนิน
การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์
7. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจของคณะครู และก่อให้เกิดความรู้สึก
ปลอดภัยในการทำงาน เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมายปลายทางอัน
เดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรัก และภูมิใจในอาชีพครูที่ตนกำลังปฏิบัติ
อยู่

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องพิจารณาจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยเหตุผลหลายประการดังกล่าวข้างต้น เพื่อแก้ปัญหาภายในโรงเรียนแทนการคอยรับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีจำนวนจำกัด ดังนั้นการร่วมมือช่วยเหลือกันของบุคลากรภายในโรงเรียน ปรับปรุงงานทุกด้านของโรงเรียน จะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ตรงกับสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เจริญยิ่งขึ้นไป

หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนก็มีหลักการนิเทศเช่นเดียวกับการนิเทศการศึกษา เพียงแต่การนิเทศภายในโรงเรียน กระทำโดยบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ส่วนการนิเทศการศึกษาเป็นการกระทำที่บุคคลภายนอก คือ ศึกษานิเทศก์เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ในการนิเทศภายในโรงเรียน จำเป็นต้องมีหลักการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในเรื่องนี้ นักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในโรงเรียนไว้มากมายดังต่อไปนี้

สตูปลี และสตูปลี (สมจิตร อุดม. 2532 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Stoop and Stoop. 1978 : 5 - 6) ได้กำหนดหลักการเบื้องต้นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่รับผิดชอบ
2. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการบริการ ซึ่งครูผู้สอนหรือครูผู้รับการนิเทศเป็นผู้ให้บริการ
3. การนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของครูและโรงเรียน
4. การนิเทศภายในโรงเรียน ควรเป็นการสร้างสรรค์ความคิด เจตคติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ
5. การนิเทศภายในโรงเรียน ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิจัย และจะต้องพยายามหาแนวทางให้ครูผู้ที่เกี่ยวข้องศึกษางานวิจัย และนำผลมาปฏิบัติใช้ให้มากขึ้น
6. การนิเทศภายในโรงเรียน ควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศ ทั้งผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ การประเมินผลจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

สังค อุทรานันท์ (2530 : 15) ได้กำหนดหลักการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ปัจจุบันเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษากฎการ และทฤษฎีทางการนิเทศดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ กระบวนการมีความสอดคล้องกับแนวความคิด และหลักการที่ดีของการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศภายในโรงเรียนมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน นักเรียน แต่การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่านตัวกลาง คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศภายในโรงเรียนต้องเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย จากความคิดเห็นดังกล่าว พอที่จะสรุปหลักการสำคัญได้ว่า

1. การนิเทศภายในโรงเรียน การเริ่มต้นด้วยการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการที่แท้จริง และถูกต้อง

2. แสวงหาแนวทางการแก้ปัญหา วางแผนดำเนินงานอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ โดยนำเอาวิธีการวิเคราะห์ระบบการวิจัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์

3. กระบวนการดำเนินงานต้องเป็นไปในลักษณะการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

4. บรรยากาศการดำเนินงานร่วมกัน เป็นไปในลักษณะการยอมรับความคิดเห็น ความสามารถ และบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน และมุ่งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

เบอร์ตัน และบรูคเกอร์ (สมจิตร อุดม. 2532 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Burton and Brueckner. 1955 : 71 - 72) ได้สรุปหลักการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศภายในโรงเรียน ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา การนิเทศภายในโรงเรียนที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามความจริง และกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

2. การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการส่งเสริม สร้างสรรค์ ควรหลีกเลี่ยงวิธีการบังคับ และแบบแผนวิธีการที่เข้มงวด ขาดความยืดหยุ่น ควรสร้างบรรยากาศให้ครูได้พยายามคิดหาวิธีทำงานแบบใหม่ ๆ ตามสติปัญญาของแต่ละคน

3. การนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องมีความสัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตร ปัญหาในการใช้หลักสูตร การพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ การรู้จักใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

4. การนิเทศภายในโรงเรียน คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ผู้นิเทศจะต้องยอมรับนับถือบุคคลอื่น มีความเห็นอกเห็นใจคนอื่น มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่คนอื่น

5. การนิเทศภายในโรงเรียน มุ่งเพื่อส่งเสริมบำรุงขวัญของครูให้สูงขึ้น

6. การนิเทศภายในโรงเรียน มุ่งหมายที่จะจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้นิเทศจะต้องศึกษา และวางแผนเพื่อทราบความต้องการ และปัญหาในชุมชน เร่งรัดครูสำรวจทรัพยากรในท้องถิ่น และนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้นำชุมชนได้มีโอกาสร่วมวางแผนปรับปรุง และพัฒนาโรงเรียน เป็นต้น

ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน

สำหรับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น มีผู้ศึกษาปัญหาหลายแนวทางที่แตกต่างกัน เช่น

ประสงค์ เทพศิริ (2531 : 3) กล่าวถึงปัญหาของกระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ขั้นตอนการสร้างสื่อ และเครื่องมือนิเทศการศึกษา ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ขั้นตอนประเมินผลและรายงานผล

สมจิตร อุดม (2532 : 5) กล่าวถึงปัญหาการนิเทศภายใน 6 ด้าน คือ โครงการณ์ิเทศ กระบวนการนิเทศ การจัดกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบการนิเทศ การใช้เวลากการนิเทศ ประเมินผลการนิเทศ

อาพล สัมครการ (2535 : 6) กล่าวถึงปัญหาการนิเทศภายใน 3 ด้าน คือ บุคคลที่ทำหน้าที่การนิเทศภายใน เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศภายใน และวิธีการนิเทศภายใน

จากการศึกษาปัญหาการนิเทศภายในที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัญหาการนิเทศภายใน 5 ด้าน คือ

1. ด้านโครงการนิเทศ
2. ด้านกระบวนการนิเทศ

3. ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ
4. ด้านรูปแบบการนิเทศ
5. ด้านการประเมินผลการนิเทศ

ด้านโครงการนิเทศ

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับงานการนิเทศภายในโรงเรียนที่ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบแล้ว นับว่าเป็นงานที่มีกระบวนการที่ซับซ้อน เพราะผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับครูผู้สอน จำเป็นต้องมีโครงการนิเทศภายในอย่างถูกต้อง เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารร่วมมือกับครูศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของโรงเรียน พร้อมกำหนดโครงการปฏิบัติ โดยจัดทำโครงการต่าง ๆ ขึ้นมาสนับสนุนแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

โครงการนิเทศต่าง ๆ จะบรรลุตามจุดมุ่งหมายได้ก็เนื่องจากการจัดกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมกับโครงการนั้น ๆ การจัดกิจกรรมนิเทศต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ ดังนี้

วไลรัตน์ บุณยสวัสดิ์ (2530 : 67 - 68) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. จุดมุ่งหมายของกิจกรรม การจัดกิจกรรมนิเทศต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ เช่น ถ้าต้องการพัฒนาทางด้านทักษะ กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเป็นกิจกรรมประเภทการทดลองปฏิบัติจริง ถ้าต้องการถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ กิจกรรมที่จัดจะเป็นกิจกรรมประเภทการบรรยาย การอ่าน และการฉายภาพยนตร์ เป็นต้น
2. ขนาดของกลุ่ม การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม ถ้าเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ต้องใช้กิจกรรมการบรรยาย ถ้าเป็นกลุ่มเล็กอาจจะใช้กิจกรรมประเภทการอภิปรายปัญหาหรือการอภิปราย
3. การก่อให้เกิดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมต้องก่อให้เกิดความสนใจ ให้โอกาสผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีการแลกเปลี่ยนความคิด การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และการมีความรู้สึกระทึกใจ
4. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 3 ดังที่กล่าวข้างต้น ต้องสัมพันธ์กันทั้งจุดหมายขนาดของกลุ่ม และการก่อให้เกิดประสบการณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 22) ได้กล่าวถึงการจัดทำโครงการ แผนงานของการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีรายละเอียดสำคัญที่ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศต้องปฏิบัติ และวางแผนร่วมกันในปัจจุบัน การกำหนด และจัดทำโครงการเพื่อสนองนโยบาย และความต้องการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอ จะต้องพิจารณา และตัดสินใจปฏิบัติตามลำดับความสำคัญของงาน พร้อมทั้งเขียนไว้เป็นแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน

รายละเอียดของการเขียนแผนงาน และโครงการการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

1. ความเป็นมาของโครงการ
2. วัตถุประสงค์
3. เป้าหมาย
4. ผู้ดำเนินการ
5. วิธีดำเนินการ
6. ช่วงเวลา
7. สถานที่ดำเนินการ
8. งบประมาณ
9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
10. แนวทางการติดตามผล ประเมินผล

โครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่ดีจะต้องสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เพื่อทราบในสิ่งที่ต้องศึกษา ดังนี้

1. เพื่อทราบสภาพการนิเทศการศึกษา และคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในขณะนั้น
2. เพื่อทราบสภาพที่เป็นปัญหา
3. เพื่อทราบความต้องการ
4. เพื่อกำหนดแนวทางตัดสินใจในการแก้ปัญหา
5. เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
6. เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมี 4 ขั้นตอน

1. สํารวจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของโรงเรียน
2. ตรวจสอบข้อมูลให้เด่นชัด
3. หามาตรฐาน และคุณค่าของข้อมูล
4. บันทึกรายการความต้องการ

ด้านกระบวนการนิเทศ

ในการนิเทศภายในโรงเรียน มีความจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเพื่อให้งานได้เกิด มีระบบขั้นตอนก่อนหลังในการปฏิบัติงาน ง่ายในการปฏิบัติ และติดตามผล สำหรับกระบวนการนิเทศภายในมีดังนี้

แฮร์ริส (Harris. 1975 : 14 - 15) ได้เสนอกระบวนการนิเทศในทัศนะของเขาไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการประเมินสภาพการทำงาน
2. ขั้นจัดลำดับความสำคัญของงาน
3. ขั้นออกแบบวิธีการทำงาน
4. ขั้นจัดสรรทรัพยากร
5. ขั้นการประสานงาน
6. ขั้นการนำการทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 56) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการประถมศึกษาโดยตรง มองเห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา จึงได้มีการปรับปรุงระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยการพยายามปรับปรุงระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 5 ขั้นดังนี้

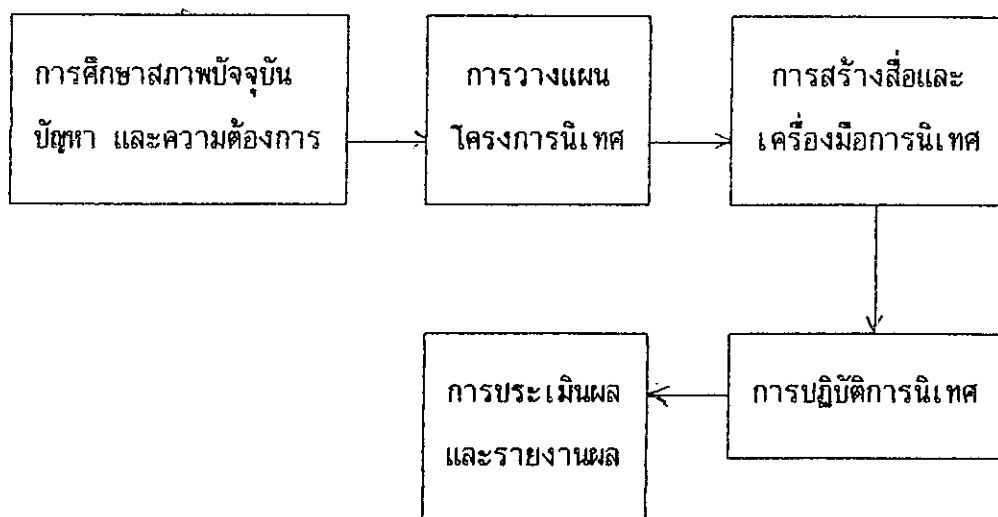
- ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
- ขั้นที่ 2 การวางโครงการนิเทศ
- ขั้นที่ 3 การสร้างสื่อ และเครื่องมือการนิเทศ
- ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นที่ 5 การประเมินผล และรายงานผล

(สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. 2536 : 2)

กระบวนการนิเทศทั้ง 5 ขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับ ผู้นิเทศที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเริ่มกระบวนการจากการสำรวจสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ครู นักเรียน ว่า มีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง เป็น ข้อมูลในการประกอบการวางแผนตัดสินใจ แล้วหาวิธีการนิเทศที่ดีมาใช้ได้ตรงกับปัญหา เหมาะสม กับสื่อ เครื่องมือ ปฏิบัติการนิเทศอย่างถูกต้อง และต่อเนื่อง ติดตามผลตลอด ในขั้นสุดท้าย สามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน สรุปผลที่เกิดขึ้นว่าสำเร็จหรือมีปัญหาอย่างไรหรือไม่

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา (2536 : 2) ได้กำหนดกระบวนการ ของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามแผนภูมิต่อไปนี้

ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ

การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีหลายกิจกรรมที่ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอน จะต้องร่วมกันคัดเลือกกิจกรรมที่จะแก้ปัญหา และปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการนิเทศ แต่ผู้บริหารอาจจะ ไม่มีเวลาที่จะเตรียมการประชุมครูก่อนภาคเรียน หรือครูมาประชุมไม่ครบ ผู้บริหารไม่มีโครงการสังเกตการสอน หรือมีโครงการแล้วแต่ปฏิบัติไม่ได้ตามโครงการ ครูผู้สอน ไม่ศึกษาตำรา เอกสารการสอนให้ถ่องแท้ก่อนสอน หรือผู้บริหารไม่มีโครงการพาครูไปศึกษาดูงาน

นอกสถานที่ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการนิเทศทั้งสิ้น กิจกรรมนิเทศที่สามารถจัดในโรงเรียนนั้นตามที่นักการศึกษาได้กำหนดเอาไว้ดังนี้

จลอง ปิ่นทอง (2527 : 15 - 16) กล่าวว่า ควรจัดกิจกรรมที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การบรมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ครูปรับตัวเข้ากับสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น
2. การจัดประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงโครงการ แผนงานใหม่ ๆ ที่จะปฏิบัติในภาคเรียน ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปัญหาที่เกิดขึ้น รวมกันแก้ไขปัญหา
3. การสังเกตการสอนในชั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องหาโอกาสเข้าไปสังเกตการสอนของครู เพื่อหาทางในการแก้ไขปัญหาในโอกาสต่อไป
4. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน
5. การสาธิตการสอน ให้โอกาสครูที่มีความรู้ความสามารถ สาธิตการสอนให้ครูผู้อื่น ๆ ได้ดูแล้วนำไปปฏิบัติ
6. การนิเทศด้วยการให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่ นำปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับส่วนรวมมาร่วมกันแก้ปัญหา แล้วนำผลไปปฏิบัติเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน
7. การจัดประชุมปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อพูนความรู้ให้กับครูส่วนใหญ่ จัดอบรมภาคฤดูร้อน บรรยาย หรืออภิปรายทางวิชาการ
8. การจัดสัมมนาครูเกี่ยวกับวิธีสอน พัฒนาการของเด็ก การใช้สื่อ อุปกรณ์ และนวัตกรรมอื่น ๆ
9. การจัดการนิเทศเป็นคณะ คือ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวดวิชาครูวิชาการ ร่วมกันวางแผนเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน เชิญผู้มีความรู้ด้านการนิเทศ เช่น ศึกษานิเทศก์ กำหนดมาตรฐานในด้านต่าง ๆ และให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อคณะ
10. การให้ไปฝึกงาน ส่งครูเฉพาะสาขาวิชาไปพัฒนาการฝึกงานให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้น เพิ่มพูนความรู้มากขึ้น

แฮร์ริส และแมคอินไทร์ (สังัด อุทรานันท์. 2530 : 90 - 91 ; อ้างอิงมาจาก Harris and McIntyre. 1969 : 232 - 265) และแฮร์ริส (Harris. 1975 : 68 - 87) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ คือ

1. กิจกรรมที่ผู้นิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกข้อมูล การจัดทำเครื่องมือ การทำการสอน

2. กิจกรรมที่ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกัน ได้แก่ การประชุม การอภิปราย การสนทนา การสัมมนา

3. กิจกรรมที่ผู้รับการนิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ ได้แก่ การฟัง การดู การอ่าน การเขียน เขียน การทัศนศึกษา การปฏิบัติตามคำแนะนำ และบทบาทสมมติ

กิจกรรมนิเทศที่สามารถจัดขึ้นภายในโรงเรียนประถมศึกษาชั้น ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 19) ได้เสนอกิจกรรมหรือกลวิธีให้ผู้นิเทศใช้ นิเทศในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ 8 กิจกรรม คือ

1. การประชุมครูก่อนภาคเรียน
2. การสังเกตการสอน
3. การให้ศึกษาดูงาน เอกสารการสอน
4. การให้คำปรึกษาหารือ
5. การสนทนาวิชาการ
6. การสาธิตการสอน
7. การพาไปศึกษาดูงาน
8. การบริหารเอกสารวิชาการ

ด้านรูปแบบการนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 18) ได้กล่าวถึงรูปแบบการนิเทศที่ใช้ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การนิเทศทางตรง และการนิเทศทางอ้อม

การนิเทศทางตรง คือ ผู้นิเทศทำการนิเทศต่อครูหรือผู้รับการนิเทศโดยตรงไม่ต้องผ่านสื่อชนิดอื่น เช่น การปรึกษาหารือ การสังเกตการสอน การประชุม เป็นต้น

การนิเทศทางอ้อม คือ การนิเทศโดยใช้สื่อเป็นตัวกลางในการนิเทศ เช่น นิเทศทางวิทยุ โรงเรียน โทรทัศน์ หรือส่งเอกสารให้ศึกษาค้นคว้า เป็นต้น

อีกแง่หนึ่ง เมื่อพิจารณาทางด้านผู้รับการนิเทศ สามารถแบ่งรูปแบบการนิเทศออกเป็น 2 ลักษณะเช่นกัน คือ

1. การนิเทศเป็นรายบุคคล หมายถึง การได้รับการนิเทศครั้งละ 1 คน เพื่อชี้แนะช่วยเหลือโดยตรงต่อผู้รับการนิเทศ เช่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งงานให้ทำ มอบหมายงานให้ค้นคว้า เป็นต้น

2. การนิเทศเป็นกลุ่ม หมายถึง การให้การนิเทศครั้งละหลาย ๆ คน เช่น สนทนา วิชาการ ประชุมปฏิบัติการ ค้นคว้าวิจัย การสร้างสื่อ การอบรมสัมมนา เป็นต้น

สมาคมศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย (2525 : 28 - 29) ได้สรุปรูปแบบ เทคนิคที่นิยมใช้ นิเทศภายในโรงเรียนของศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ มี 4 ลักษณะ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การเข้าเยี่ยมโรงเรียน ห้องเรียน การแนะนำครูเมื่อมีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน คุณภาพการศึกษาต่ำ

รูปแบบที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของครูผู้นิเทศ อบรมครูประจำการด้วยวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น การประชุม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การบรรยาย การสาธิต เป็นต้น

รูปแบบที่ 3 การใช้เอกสารทางวิชาการ ได้แก่ การผลิตสื่อ ผลิตเอกสาร คู่มือครู ชุดการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป

รูปแบบที่ 4 การศึกษา ค้นคว้า ท้าการวิจัยปฏิบัติการ การศึกษา และทดลองต่าง ๆ ที่จะทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนของเด็กนักเรียน เช่น การทดลองวิธีสอนแบบต่าง ๆ การสร้างสื่อประสม นวัตกรรมการศึกษา เป็นต้น

ด้านการประเมินผลการนิเทศ

การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการทั้งหมดในการจัดดำเนินการนิเทศ มีความสำคัญซึ่งจะทำให้ทราบว่า การปฏิบัติการนิเทศได้บรรลุผลเพียงใด ตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 28) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า การประเมินผล และการรายงานตัว ผู้นิเทศควรประเมินผลตั้งแต่เตรียมงานก่อนปฏิบัติงาน เมื่อเริ่มปฏิบัติงานระหว่างปฏิบัติงาน และเมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินผลนี้ผู้บริหารอาจจะไม่ได้ประเมินผลก่อนปฏิบัติการนิเทศหรือไม่ได้ประเมินผลขณะปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งการประเมินผลทั้งก่อน และขณะปฏิบัติการนั้นก็ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ข้อมูลที่แท้จริง

สรุปได้ว่า การประเมินผลการนิเทศเป็นการจัดทำ รวบรวมข้อมูลโดยใช้สื่อ และ เครื่องมือ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าตามเกณฑ์ที่กำหนด การรายงานผลเป็นการสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน และเมื่อสิ้นสุดแผนงานหรือโครงการ เสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจน ผู้บังคับบัญชาได้ทราบปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อความช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานต่อไป

การปฏิบัติงานทั้ง 5 ขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้ทราบว่า กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้น จึงกล่าวได้ว่า กระบวนการนิเทศเป็น เครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารดำเนินไปด้วยดี มีมาตรฐาน ตามที่กำหนดไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประสงค์ เทพศิริ (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการนิเทศการสอนภายใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กาแพงเพชร พบว่า

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนในด้าน กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน คือ ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ชั้นการวางแผนการนิเทศ ชั้นการสร้างสื่อ และเครื่องมือการนิเทศ ชั้นการปฏิบัติการนิเทศ ชั้นการประเมินผล และรายงานผล อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารต่างกัน มี ปัญหาการนิเทศการสอนทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการนิเทศ การสอน ภายในโรงเรียน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ด้านการวางแผน และกำหนดแนวปฏิบัติการนิเทศการสอน ด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือ และการนิเทศ การสอน ไม่แตกต่างกัน

สุชาติ ศรีสุวรรณ (2528) ศึกษาเรื่อง การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย จากกลุ่มตัวอย่างประชากร จากผู้บริหาร 450 คน และศึกษาระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน เช่นกัน จำนวน 37 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และศึกษาจากเอกสารของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีร่วมกับคณะกรรมการกำหนด และจัดทำแผนงานโครงการขึ้น และชี้แจงแผนงานโครงการด้วยการแจกโครงการให้ครูทุกคนศึกษา มอบหมายให้ผู้ที่รับผิดชอบแผนงานและโครงการเป็นคณะบุคคล และใช้วิธีการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่คณะครูด้วยการประชุมชี้แจง ส่วนการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ ใช้วิธียกย่องชมเชยในที่ประชุม และพิจารณาความดีความชอบให้เป็นกรณีพิเศษภายหลังจากการปฏิบัติงาน และใช้วิธีประเมินผลงานด้วยการสังเกต และสอบถามจากการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงาน และในที่ประชุมสำหรับปัญหาอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โรงเรียนส่วนมากยังขาดแคลนวิทยากร แหล่งวิทยากรสำหรับให้ครูศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และขาดการยอมรับจากคณะครูในโรงเรียน โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย และได้รับช้า ไม่ทันต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณซับซ้อนเกินไป ทำให้การปฏิบัติงานไม่คล่องตัว และได้รับวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพต่ำ ทั้งยังไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน

สุนทร ไคลมี (2528) ศึกษาเรื่อง การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 435 คน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาด และสภาพที่ตั้งของโรงเรียนจัดให้มีการนิเทศภายในขึ้น 3 ประเภท คือ งานด้านวิชาการ หรือการเรียนการสอนภายในโรงเรียนโดยตรง งานด้านพัฒนาครูและงานด้านสนับสนุน และบริการด้านการเรียนการสอน ส่วนกระบวนการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนปรากฏว่าโรงเรียนส่วนมากได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน คือ

การวางแผน ผู้บริหารได้ประชุมครูทั้งหมดเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดงานโครงสร้างของโรงเรียน และมอบหมายงานให้ผู้ที่รับผิดชอบนำไปปฏิบัติ

การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ก่อนปฏิบัติงานผู้บริหารได้มีการประชุมเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงาน ผู้บริหารเป็นผู้ติดตามการปฏิบัติงานในลักษณะของการประชุมปรึกษาหารือ กำหนดวิธีการปฏิบัติงาน ให้การสนับสนุนและบริการด้านวัสดุอุปกรณ์

การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้มีการยกย่องชมเชยให้ความชอบเป็นกรณีพิเศษหลังการปฏิบัติงานโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

การประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้การสังเกต และสรุปผลจากการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ

ส่วนปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่มีโรงเรียนจำนวนมากที่สุดระบุ คือปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากรและการจัดการในเรื่องโรงเรียนขาดแคลนวิทยากร หรือแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในการจัดดำเนินงานของโรงเรียน โดยโรงเรียนระบุสาเหตุว่าเป็นเพราะวิทยากร และแหล่งวิชาการอยู่ห่างไกล โรงเรียนเกินไป สำหรับผลกระทบของปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจำนวนมากที่สุดระบุว่า จัดการนิเทศภายในโรงเรียนได้ แต่ไม่มีประสิทธิภาพดีพอดังต่อไปนี้

สมจิตร อุดม (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้นิเทศทั้ง 6 ด้าน พบปัญหา 4 ด้านดังต่อไปนี้

1. โครงการนิเทศภายในโรงเรียนปฏิบัติไม่ต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา และปฏิบัติไม่บรรลุวัตถุประสงค์
2. การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขาดการวางแผน ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติที่แน่นอน
3. การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ส่งเสริม แก่ครูผู้สอนน้อยเกินไป ขาดการกำหนดเวลา และตารางปฏิบัติงานในการนิเทศภายใน
4. การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง ขาดการควบคุม กำกับ และติดตามผล และด้านรูปแบบการนิเทศ และเวลาในการนิเทศไม่มีปัญหา

อาพล สมัครงการ (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการนิเทศภายใน ตาม
 ทรรศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาการนิเทศภายใน ตามทรรศนะของครูผู้สอน พบว่า ปัญหา
 ในการสร้างเครื่องมือเ็นเทศอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาเกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการนิเทศอยู่ใน
 ระดับปานกลาง และระดับน้อยอย่างละเท่า ๆ กัน ส่วนปัญหาอื่น ๆ มีอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหา
 อื่น ๆ ได้แก่ การประเมินผลแตกต่างกัน วิธีการนิเทศแตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ทิลานัน (สมจิตร อุดม. 2532 : 44 ; อ้างอิงมาจาก Tilahun. 1983 :
 2168-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการ
 พัฒนาประเทศ เอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผลจากการวิจัย
 สรุปได้ว่า

1. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ใช้ในเทศ
 ภายในโรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การฝึกอบรมแนะนำ การฝึกอบรมปฏิบัติการ
 การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกต
 การสอน
2. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรม
 การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
3. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนิเทศใน
 ลักษณะร่วมมือกันปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา จะก่อให้เกิดผลดีกว่าการนิเทศการศึกษาในลักษณะที่
 ใช้อำนาจ และการบังคับ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศ
 ภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศ
 ภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีทักษะต่อบัณฑิตทางการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

4. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทักษะต่อบัณฑิตทางการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4,858 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 325 คน ครูผู้สอน จำนวน 4,533 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2538 จำนวน 539 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 177 คน ครูผู้สอน 362 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยเปิดตารางของเคร์จซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 539 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 177 คน ครูผู้สอน 362 คน แล้วดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากร ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก	รวม	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก	รวม
ผู้บริหาร	46	157	122	325	25	86	66	177
ครูผู้สอน	1,002	2,860	671	4,533	80	228	54	362

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

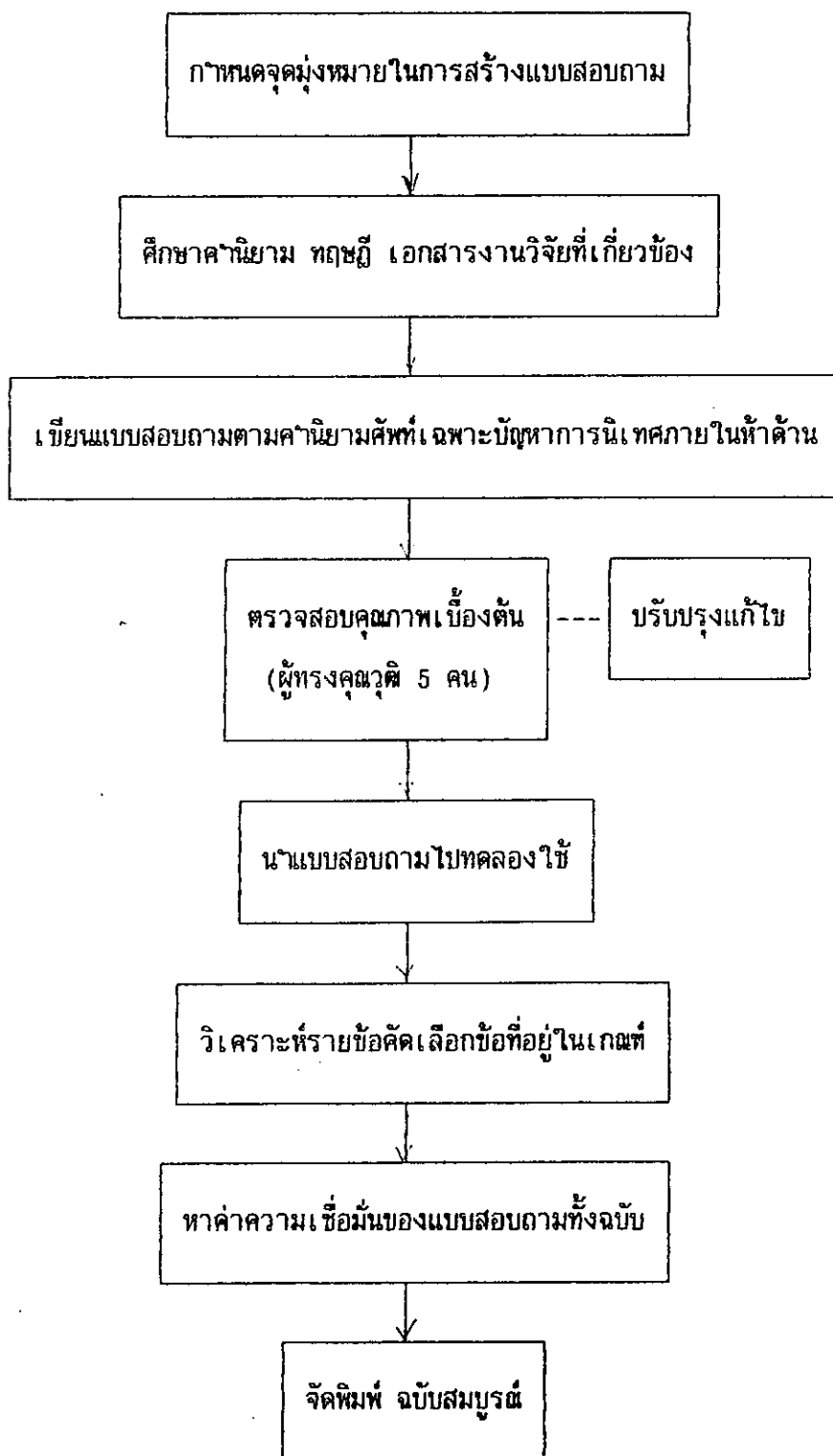
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน รวม 55 ข้อ คือ

1. ด้านโครงการนิเทศ จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านกระบวนการนิเทศ จำนวน 12 ข้อ
3. ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ จำนวน 10 ข้อ
4. ด้านรูปแบบการนิเทศ จำนวน 11 ข้อ
5. ด้านการประเมินผลการนิเทศ จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ภาพประกอบ 1 ลำดับขั้นการสร้างแบบสอบถาม ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

จากภาพประกอบ 1 เป็นการแสดงลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม

1.1 เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ

1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น

2. ศึกษาทฤษฎี ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแบบสอบถามของ ประสงค์ เทพศิริ (2531 : ภาคผนวก) สมจิตร อุดม (2532 : ภาคผนวก) อ่างผล สมัครการ (2535 : ภาคผนวก) และศึกษาค้นคว้าการนิเทศภายใน ใน 5 ด้าน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ (Rating Scales) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 60 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ เพื่อตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity)

4.1 ดร.ประสพ แสนคำเครือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4.2 ผศ.เขาวนา ขวลิธารัง ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4.3 นายชาติ มะลิวัลย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ฉะเชิงเทรา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

4.4 นางกมลรัตน์ สุคันธรส ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 12 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

4.5 นางลออ เพชรรัตน์ ภาควิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา กระทรวงศึกษาธิการ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 55 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 25 คน ครูผู้สอน จำนวน 25 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยดำเนินการดังนี้

5.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วตัดเลือกอำนาจจำแนก (t) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า มีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 2.67 - 12.07 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก)

5.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .97

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทาหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา และขอหนังสือจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
 2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนบตัวจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดไปส่งให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และแนบซองที่จำหน่ายถึงผู้วิจัย พร้อมปิดแสตมป์ เพื่อให้สะดวกในการส่งคืนทางไปรษณีย์
- ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 539 ฉบับ ได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 502 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.13 และแบบสอบถามทั้ง 502 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งไป และ ได้รับคืน พิจารณาตาม
ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่งไป (ฉบับ)	จำนวนที่ได้รับคืน (ฉบับ)	ร้อยละของแบบ สอบถามที่ได้รับคืน
ผู้บริหารโรงเรียน	177	163	92.09
ครูผู้สอน	362	339	93.64
รวม	539	502	93.13

จากตาราง 2 พบว่า แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 539 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน
502 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.13

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน

รายละเอียดข้อมูลส่วนตัว	ผู้บริหาร	%	ครูผู้สอน	%
ประสบการณ์ในการทำงาน (บริหาร/สอน)				
ต่ำกว่า 10 ปี	77	41.10	148	43.60
10 ปีขึ้นไป	86	68.90	191	56.40
ขนาดของโรงเรียน				
ขนาดเล็ก	55	33.74	57	16.81
ขนาดกลาง	84	51.53	207	61.06
ขนาดใหญ่	24	14.73	75	22.13

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 77 คน (ร้อยละ 41.10) 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 86 คน (ร้อยละ 68.90) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 55 คน (ร้อยละ 33.74) ขนาดกลางจำนวน 84 คน (ร้อยละ 51.53) ขนาดใหญ่จำนวน 24 คน (ร้อยละ 14.73) ส่วนครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 148 คน (ร้อยละ 43.60) 10 ปีขึ้นไป จำนวน 191 คน (ร้อยละ 56.40) จำแนกตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 57 คน (ร้อยละ 16.81) ขนาดกลาง จำนวน 207 คน (ร้อยละ 61.06) ขนาดใหญ่ จำนวน 75 คน (ร้อยละ 22.13)

การจัดการทรัพยากรข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 502 ฉบับ มาจำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหาร และครูผู้สอนตามตัวแปรประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน แล้วตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

- ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่อง ระดับปัญหาน้อยที่สุด
- ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่อง ระดับปัญหาน้อย
- ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่อง ระดับปัญหปานกลาง
- ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่อง ระดับปัญหามาก
- ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่อง ระดับปัญหามากที่สุด

2. นำคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ โครงการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การจัดกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบการนิเทศ การประเมินผล การนิเทศ โดยรวม และเป็นรายด้าน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ โครงการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การจัดกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบการนิเทศ การประเมินผล การนิเทศ

3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับปฏิบัติ โดยหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าระดับการปฏิบัติของเบสท์ (Best. 1963 : 204 - 208)

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับปัญหาน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับปัญหาน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปัญหปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับปัญหามาก
- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับปัญหามากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 64)

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้ t-test แบบเทคนิค

25 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185)

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
s_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
s_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n_H	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธี Alpha Coefficient

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170)

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
ตามสมมติฐาน ข้อ 1,3 ใช้สถิติ t-test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

(ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 180)

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
s_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
s_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

Degree of Freedom คำนวณได้จาก

$$df = \frac{(s_1^2/n_1 + s_2^2/n_2)^2}{\frac{(s_1^2/n_1)^2}{n_1 - 1} + \frac{(s_2^2/n_2)^2}{n_2 - 1}}$$

3.2 ทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่ม
ขึ้นไป ตามสมมติฐาน ข้อ 2, 4 ใช้สถิติ F-test (One Way Analysis of Variance)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

(ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 95)

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square Between Group)

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square Within Group)

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างของกลุ่ม
ตัวอย่างเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q-Statistics วิธีของ Newman-Keuls
(ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 113)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวก และความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย ได้เสนอสัญลักษณ์ในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับขั้นความเสรี (Degrees of Freedom)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะเสนอผลในรูปตาราง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน โดยรวม รายข้อ และรายคำ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน ได้แก่ โครงการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การจัดกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน ได้แก่ โครงการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การจัดกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ โดยพิจารณาโดยรวม รายข้อ และรายด้าน รายละเอียดดังตาราง 4 - 9

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในด้านโครงการนิเทศ พิจารณาโดยรวม และเป็นรายข้อ

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	<u>โครงการนิเทศ</u>									
1	การจัดระบบข้อมูลและและสารสนเทศ เพื่อทำโครงการนิเทศยังไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์	2.90	0.81	ปานกลาง	2.78	0.88	ปานกลาง	2.82	0.86	ปานกลาง
2	การจัดทำโครงการนิเทศไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน	2.53	0.83	น้อย	2.59	0.88	ปานกลาง	2.57	0.86	ปานกลาง
3	ผู้ให้การนิเทศไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการนิเทศ	2.43	0.78	น้อย	2.37	0.92	น้อย	2.39	0.87	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4	ไม่มีโครงการนิเทศ ภายในโรงเรียนใน แผนปฏิบัติการของ โรงเรียน	2.05	0.95	น้อย	2.08	0.95	น้อย	2.07	0.95	น้อย
5	การประชุมของผู้ปฏิบัติ จัดทำโครงการไม่ได้ บันทึกข้อมูลไว้เป็น หลักฐาน	2.34	0.94	น้อย	2.30	1.01	น้อย	2.31	0.99	น้อย
6	โครงการนิเทศไม่ สนองความต้องการ ของผู้รับการนิเทศ	2.34	0.94	น้อย	2.34	0.93	น้อย	2.34	0.93	น้อย
7	โรงเรียนไม่ได้จัดทำ โครงการนิเทศเป็น ลายลักษณ์อักษร	2.07	0.95	น้อย	2.13	1.02	น้อย	2.11	1.00	น้อย
8	โครงการนิเทศไม่มี กำหนดการนิเทศที่ แน่นอน	2.32	0.99	น้อย	2.36	1.01	น้อย	2.34	1.01	น้อย
9	การปฏิบัติงานนิเทศไม่ เป็นไปตามโครงการ นิเทศที่กำหนดไว้	2.55	1.03	ปาน กลาง	2.39	1.00	น้อย	2.44	1.01	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
10	ผู้บริหารโรงเรียนไม่ ให้ความสำคัญในการ จัดทำโครงการนิเทศ	1.98	0.96	น้อย	1.99	0.97	น้อย	1.98	0.96	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.35	0.70	น้อย	2.33	0.76	น้อย	2.34	0.74	น้อย

จากตาราง 4 พบว่า ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านโครงการนิเทศ เมื่อพิจารณาโดยรวมมีปัญหในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$; S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อทำโครงการนิเทศยังไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์ และข้อ การจัดทำโครงการนิเทศไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา แต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอน ก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน ยกเว้น ข้อการจัดทำโครงการนิเทศไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน กลุ่มผู้บริหาร มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อย ข้อ การปฏิบัติงานนิเทศไม่เป็นไปตามโครงการนิเทศที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีทัศนคติไม่ตรงกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูผู้สอนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในด้านกระบวนการนิเทศ พิจารณาโดยรวม และเป็นรายข้อ

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	กระบวนการนิเทศ การกำหนดนโยบาย การนิเทศภายใน โรงเรียนไม่ชัดเจน	2.27	0.83	น้อย	2.29	0.91	น้อย	2.28	0.88	น้อย
2	ผู้บริหาร ครูผู้สอน ซึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบการ นิเทศขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการการนิเทศ ภายในโรงเรียน	2.42	0.93	น้อย	2.30	0.93	น้อย	2.34	0.93	น้อย
3	การสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ การเรียนการสอนไม่ สม่ำเสมอ	2.59	0.87	ปาน กลาง	2.45	0.95	น้อย	2.50	0.92	น้อย
4	การสำรวจปัญหาการ ขาดเรียนของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการ นิเทศไม่สม่ำเสมอ	2.29	0.94	น้อย	2.14	0.97	น้อย	2.19	0.96	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	การจัดทำการ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยว กับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนไม่ สม่ำเสมอ	2.24	0.98	น้อย	2.13	0.99	น้อย	2.17	0.99	น้อย
6	ไม่นำผลจากการ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของ นักเรียนมาพัฒนาการ เรียนการสอน	2.27	0.94	น้อย	2.17	1.03	น้อย	2.20	1.00	น้อย
7	ผู้นิเทศไม่ได้จัดทำสื่อ และเครื่องมือนิเทศ ด้วยตนเอง	2.64	1.02	ปาน กลาง	2.51	0.96	ปาน กลาง	2.56	0.98	ปาน กลาง
8	การกำหนดกิจกรรมใน การนิเทศภายใน โรงเรียน ยังไม่สอดคล้อง กับสภาพปัญหา และเครื่องมือในการ นิเทศ	2.60	0.94	ปาน กลาง	2.48	0.93	น้อย	2.52	0.93	ปาน กลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9	การปฏิบัติการนิเทศไม่ เป็นไปตามขั้นตอนการ นิเทศ	2.52	0.96	ปาน กลาง	2.34	0.90	น้อย	2.40	0.92	น้อย
10	บรรยากาศใน โรงเรียนไม่สนับสนุน การนิเทศภายใน โรงเรียน	2.37	1.00	น้อย	2.16	0.95	น้อย	2.23	0.97	น้อย
11	ครูขาดความรู้ความ เข้าใจและทักษะใน การปฏิบัติงานนิเทศ	2.47	0.98	น้อย	2.32	0.96	น้อย	2.36	0.97	น้อย
12	ครูไม่นำผลการนิเทศ ไปพัฒนาการเรียนการ สอน	2.67	0.97	ปาน กลาง	2.37	0.95	น้อย	2.47	0.97	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.45	0.75	น้อย	2.30	0.76	น้อย	2.35	0.76	น้อย

จากตาราง 5 พบว่า ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านกระบวนการนิเทศ เมื่อพิจารณาโดยรวมมีปัญหในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอน ก็พบว่ามีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน ยกเว้นข้อ ผู้นิเทศไม่ได้จัดทำสื่อ และเครื่องมือนิเทศด้วยตนเอง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อ การสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน ไม่สม่ำเสมอ ข้อ การกำหนดกิจกรรมในการนิเทศภายในโรงเรียน ยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และเครื่องมือในการนิเทศ ข้อ การปฏิบัติการณ์เทศไม่เป็นไปตามขั้นตอนการนิเทศ ข้อ ครูไม่นำผลการนิเทศไปพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีทัศนคติไม่ตรงกัน โดยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่กลุ่มครูผู้สอนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และ
ครูผู้สอน ในด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ พิจารณาโดยรวม และเป็นรายข้อ

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	<u>การจัดกิจกรรมการนิเทศ</u>									
1	ผู้บริหารไม่มีการประชุม นิเทศครูก่อนเปิดภาค เรียน เพื่อรับทราบ แผนงานทุกภาคเรียน	2.17	1.01	น้อย	2.16	1.08	น้อย	2.16	1.06	น้อย
2	ครูไม่มีกิจกรรมพบปะ สังสรรค์ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและ กัน	2.17	0.93	น้อย	2.17	1.05	น้อย	2.17	1.01	น้อย
3	บรรยากาศการประชุม ครูไม่มีการแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดเห็น และซักถามปัญหาซึ่งกัน และกัน	2.12	0.92	น้อย	2.11	1.01	น้อย	2.12	0.98	น้อย
4	โรงเรียนขาดการเชิญ วิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านมาให้ความรู้แก่ครู	3.13	1.12	ปาน กลาง	3.05	1.15	ปาน กลาง	3.08	1.14	ปาน กลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	การจัดประชุมสัมมนา วิชาการ เพื่อพัฒนา การเรียนการสอนไม่ ต่อเนื่อง	2.83	1.02	ปาน กลาง	2.78	1.06	ปาน กลาง	2.80	1.05	ปาน กลาง
6	การเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลให้ความรู้กับ ชุมชนไม่สม่ำเสมอ	2.67	0.96	ปาน กลาง	2.70	1.04	ปาน กลาง	2.69	1.01	ปาน กลาง
7	การสังเกตการสอน ไม่มีการกำหนด และ แจกตารางให้ครูทุกคน ทราบ	2.70	1.06	ปาน กลาง	2.51	1.02	ปาน กลาง	2.57	1.04	ปาน กลาง
8	ผู้เข้าสังเกตการสอน ไม่ได้บันทึกข้อมูลไว้ เป็นหลักฐาน	2.60	0.97	ปาน กลาง	2.41	1.04	น้อย	2.47	1.02	น้อย
9	ผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่ มีข้อตกลงเกี่ยวกับ กิจกรรมการนิเทศ ภายใน	2.42	0.99	น้อย	2.34	1.03	น้อย	2.36	1.02	น้อย

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
10	การดูแลกำกับการ นิเทศภายในโรงเรียน ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนที่ กำหนดไว้	2.45	0.90	น้อย	2.34	1.00	น้อย	2.38	0.97	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.53	0.73	ปาน กลาง	2.46	0.83	น้อย	2.48	0.80	น้อย

จากตาราง 6 พบว่า ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศโดยรวม มีปัญหาในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$; S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ โรงเรียนขาดการใช้วิทยาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่ครู ข้อ การจัดประชุมสัมมนาวิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ข้อ การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลให้ครูผู้สอนกับชุมชนไม่สม่ำเสมอ ข้อ การสังเกตการสอนไม่มีการกำหนดและแจกตารางให้ครูทุกคนทราบ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มคือกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอนก็พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกัน ยกเว้นข้อ ผู้เข้าสังเกตการสอนไม่ได้บันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอนมีทัศนะไม่ตรงกัน โดยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่กลุ่มครูผู้สอนมีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในด้านรูปแบบการนิเทศ พิจารณาโดยรวม และเป็นรายข้อ

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	รูปแบบการนิเทศ ผู้ร่วมรับผิดชอบ โครงการไม่เข้าใจ หลักการอย่างชัดเจน	2.52	0.83	ปาน กลาง	2.42	0.94	น้อย	2.45	0.90	น้อย
2	ผู้ร่วมรับผิดชอบ โครงการนิเทศ ไม่มี โอกาสได้ประชุม อภิปรายก่อนดำเนิน การโครงการ	2.47	0.86	น้อย	2.40	0.94	น้อย	2.42	0.92	น้อย
3	เอกสาร ตำรา หนังสือ เพื่อค้นคว้า สำหรับการนิเทศการ ศึกษามีไม่เพียงพอกับ ความต้องการ	2.72	0.94	ปาน กลาง	2.72	1.06	ปาน กลาง	2.72	1.02	ปาน กลาง.
4	การสัมมนาทาง วิชาการ ไม่มีการเชิญ ผู้ชำนาญการมาร่วม ประชุม	3.20	1.04	ปาน กลาง	2.98	1.09	ปาน กลาง	3.05	1.07	ปาน กลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	การแสดงความคิดเห็น ไม่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความ ต้องการของโรงเรียน	2.43	0.84	น้อย	2.39	0.97	น้อย	2.40	0.93	น้อย
6	การจัดการสัทธิศการ สอน และสัทธิศการใช้ สื่อ เพื่อปรับปรุงการ เรียนการสอนไม่ สม่ำเสมอ	2.90	1.00	ปาน กลาง	2.76	0.98	ปาน กลาง	2.81	0.99	ปาน กลาง
7	ผู้บริหารไม่ให้คำ ปรึกษากับครูผู้สอนขณะ เกิดปัญหา	2.21	0.87	น้อย	2.15	0.96	น้อย	2.17	0.93	น้อย
8	บุคลากรในโรงเรียน ไม่รักษาหรือปัญหา ทางวิชาการ	2.42	0.92	น้อย	2.28	0.98	น้อย	2.32	0.96	น้อย
9	การนิเทศการสอนของ ครูในห้องเรียนแต่ละ ชั้นเรียนช้ากว่าแผน งานที่กำหนดไว้	2.63	0.89	ปาน กลาง	2.41	0.94	น้อย	2.48	0.93	น้อย

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
10	ผู้บริหารไม่จัดทำ เอกสารเพื่อการนิเทศ ภายใน	2.52	0.96	ปาน กลาง	2.29	0.96	น้อย	2.37	0.97	น้อย
11	โรงเรียนไม่จัดให้มี การนิเทศโดยใช้สื่อ เทคโนโลยี -	2.93	1.05	ปาน กลาง	2.74	1.06	ปาน กลาง	2.80	1.06	ปาน กลาง
	ค่าเฉลี่ย	2.63	0.68	ปาน กลาง	2.50	0.79	น้อย	2.55	0.76	ปาน กลาง

จากตาราง 7 พบว่า ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านรูปแบบการนิเทศโดยรวม มีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.55$; S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อ ผู้ร่วมรับผิดชอบโครงการนิเทศ ไม่มีโอกาสได้ประชุมอภิปรายก่อนดำเนินการโครงการ ข้อ การแสดงความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ข้อ ผู้บริหารไม่ให้คำปรึกษากับครูผู้สอนขณะเกิดปัญหา ข้อ บุคลากรในโรงเรียนไม่ปรึกษาหารือปัญหาทางวิชาการ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอน ก็พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนมีปัญหายุ่งในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเห็นความเห็นสอดคล้องกัน ยกเว้นข้อ ผู้ร่วมรับผิดชอบโครงการไม่เข้าใจหลักการอย่างชัดเจน ข้อ การนิเทศการสอนของครูในห้องเรียนแต่ละชั้นเรียนช้ากว่าแผนงานที่กำหนดไว้

ข้อ ผู้บริหาร ไม่จัดทำเอกสารเพื่อการนิเทศภายในที่ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่กลุ่มครูผู้สอนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในด้านการประเมินผลการนิเทศ พิจารณาโดยรวม และเป็นรายข้อ

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	<u>การประเมินผลการนิเทศ</u>									
1	การประเมินผลโครงการนิเทศและกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง	2.74	0.91	ปานกลาง	2.53	0.98	ปานกลาง	2.60	0.96	ปานกลาง
2	ทุกสิ้นปีการศึกษาไม่มีการจัดประชุมประเมินผลงาน	2.33	0.99	น้อย	2.32	1.08	น้อย	2.32	1.05	น้อย
3	ผลการประเมินไม่ได้นำมาใช้ปรับปรุงแก้ไขการนิเทศ และการเรียนการสอน	2.38	0.90	น้อย	2.38	1.01	น้อย	2.38	0.97	น้อย
4	การประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศ ไม่เป็นไปตามโครงการที่กำหนดไว้	2.49	0.86	น้อย	2.42	0.96	น้อย	2.44	0.93	น้อย

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	ผู้ประเมินไม่มีการบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐานหลังการประเมินผล	2.42	0.90	น้อย	2.32	1.00	น้อย	2.36	0.97	น้อย
6	หลังการประเมินผลแล้ว ไม่มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อสรุปผลร่วมกัน	2.44	0.91	น้อย	2.40	1.02	น้อย	2.41	0.99	น้อย
7	ผู้บริหารไม่ได้นำผลจากการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ	2.28	0.86	น้อย	2.30	0.98	น้อย	2.30	0.94	น้อย
8	ครูผู้สอนไม่ได้รับประโยชน์จากการประเมินผลการนิเทศ	2.30	0.88	น้อย	2.33	1.02	น้อย	2.32	0.98	น้อย
9	ผลการนิเทศไม่ได้นำไปพัฒนาครูผู้สอน	2.29	0.87	น้อย	2.35	1.04	น้อย	2.33	0.98	น้อย
10	การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการนิเทศไม่ได้มาตรฐาน	2.53	0.86	ปานกลาง	2.43	0.93	น้อย	2.46	0.91	น้อย

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
11	ก่อนการนิเทศภายใน โรงเรียนไม่ได้สำรวจ ความพร้อมของผู้รับ การนิเทศก่อน	2.53	0.88	ปาน กลาง	2.48	0.96	น้อย	2.50	0.93	น้อย
12	การรายงานผลการ นิเทศไม่ได้ทำอย่าง สม่ำเสมอ	2.57	0.88	ปาน กลาง	2.51	0.96	ปาน กลาง	2.53	0.94	ปาน กลาง
	ค่าเฉลี่ย	2.44	0.74	น้อย	2.40	0.87	น้อย	2.41	0.83	น้อย

จากตาราง 8 พบว่า ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการประเมินผลการนิเทศโดยรวม มีปัญหาในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41$; S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นข้อ การประเมินผลโครงการนิเทศและกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง และข้อ การรายงานผลการนิเทศไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอน โดยรวมและรายข้อ ก็พบปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกับยกเว้น ข้อ การประเมินผลโครงการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง และข้อ การรายงานผลการนิเทศไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อ การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการนิเทศไม่ได้มาตรฐาน และข้อ ก่อนการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้สำรวจความพร้อม

ของผู้รับการนิเทศก่อน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มครูผู้สอนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้าน

ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน N = 163			ครูผู้สอน N = 339			รวม N = 502		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
โครงการนิเทศ	2.35	0.70	น้อย	2.33	0.76	น้อย	2.34	0.74	น้อย
กระบวนการนิเทศ	2.45	0.75	น้อย	2.30	0.76	น้อย	2.35	0.76	น้อย
การจัดกิจกรรมการนิเทศ	2.53	0.73	ปานกลาง	2.46	0.83	น้อย	2.48	0.80	น้อย
รูปแบบการนิเทศ	2.63	0.68	ปานกลาง	2.50	0.79	น้อย	2.55	0.76	ปานกลาง
การประเมินผลการนิเทศ	2.44	0.74	น้อย	2.50	0.79	น้อย	2.41	0.76	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.48	0.65	น้อย	2.40	0.74	น้อย	2.42	0.71	น้อย

จากตาราง 9 พบว่า ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พิจารณาโดยรวม มีปัญหาในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็มีปัญหายู่ในระดับน้อยเช่นกัน ยกเว้นด้านรูปแบบการนิเทศมีปัญหายู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มครู

ผู้สอนพบว่ามีปัญหาในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็มีปัญหาในระดับน้อย ยกเว้นด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ และด้านรูปแบบการนิเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนมีปัญหาในระดับน้อย

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามตัวแปร ประสิทธิภาพ และขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน ได้แก่ โครงการนิเทศ กระบวนการนิเทศ การจัดกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ ดังตาราง 10 - 13

ตาราง 10 เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน พิจารณาโดยรวมและเป็นรายด้าน

ปัญหาการนิเทศ	ประสพการณ์ในการบริหาร				t
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		
	(N = 77)		(N = 86)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
โครงการนิเทศ	2.34	0.72	2.36	0.69	0.22
กระบวนการนิเทศ	2.45	0.71	2.45	0.80	0.01
การจัดกิจกรรมการนิเทศ	2.54	0.72	2.52	0.75	0.18
รูปแบบการนิเทศ	2.64	0.73	2.68	0.65	0.07
ประเมินผลการนิเทศ	2.46	0.75	2.42	0.73	0.35
รวมเฉลี่ย	2.49	0.65	2.48	0.66	0.10

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน คือ ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านประเมินผลการนิเทศ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามขนาดของโรงเรียน พิจารณาโดยรวม และเป็นรายด้าน

ปัญหาการนิเทศ	df	SS	MS	F
1. โครงการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.56	0.28	0.57
ภายในกลุ่ม	160	79.28	0.50	
รวม	162	79.85		
2. กระบวนการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.00	0.50	0.88
ภายในกลุ่ม	160	91.26	0.57	
รวม	162	92.26		
3. การจัดกิจกรรมการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.85	0.43	0.80
ภายในกลุ่ม	160	85.50	0.53	
รวม	162	86.35		
4. รูปแบบการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.25	0.63	1.34
ภายในกลุ่ม	160	74.70	0.47	
รวม	162	75.95		

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาการนิเทศ	df	SS	MS	F
5. ประเมินผลการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.54	1.27	2.39
ภายในกลุ่ม	160	85.24	0.53	
รวม	162	87.78		
6. รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.10	0.55	1.28
ภายในกลุ่ม	160	68.32	0.43	
รวม	162	69.42		

จากตาราง 11 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านประเมินผลการนิเทศ ก็พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามประสบการณ์ในการสอน พิจารณาโดยรวม และเป็นรายด้าน

ปัญหาการนิเทศ	ประสบการณ์ในการสอน				t
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		
	(N = 148)		(N = 191)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
โครงการนิเทศ	2.47	0.81	2.22	0.71	2.99*
กระบวนการนิเทศ	2.47	0.81	2.18	0.69	3.48*
การจัดกิจกรรมการนิเทศ	2.58	0.90	2.36	0.76	2.28*
รูปแบบการนิเทศ	2.62	0.84	2.41	0.73	2.42*
ประเมินผลการนิเทศ	2.52	0.95	2.31	0.78	2.16*
รวมเฉลี่ย	2.53	0.80	2.29	0.67	2.88*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน คือ ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีทักษะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีทักษะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปี ขึ้นไป

ตาราง 13 เปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามขนาดของโรงเรียน พิจารณาโดยรวม
และเป็นรายด้าน

ปัญหาการนิเทศ	df	SS	MS	F
1. โครงสร้างนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.28	1.14	1.97
ภายในกลุ่ม	336	194.24	0.58	
รวม	338	196.52		
2. กระบวนการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.53	0.26	0.45
ภายในกลุ่ม	336	195.31	0.58	
รวม	338	195.84		
3. การจัดกิจกรรมการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.63	0.82	1.19
ภายในกลุ่ม	336	230.70	0.69	
รวม	338	232.33		
4. รูปแบบการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.00	0.50	0.81
ภายในกลุ่ม	336	207.45	0.62	
รวม	338	208.45		
5. ประเมินผลการนิเทศ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.58	0.79	1.05
ภายในกลุ่ม	336	252.00	0.75	
รวม	338	253.58		

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาการนิเทศ	df	SS	MS	F
6. รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.92	0.46	0.85
ภายในกลุ่ม	336	182.50	0.54	
รวม	338	183.42		

จากตาราง 13 พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านประเมินผล การนิเทศ ก็พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านโครงการนิเทศ
- 1.2 ด้านกระบวนการนิเทศ
- 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ
- 1.4 ด้านรูปแบบการนิเทศ
- 1.5 ด้านการประเมินผลการนิเทศ

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านโครงการนิเทศ
- 2.2 ด้านกระบวนการนิเทศ
- 2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ
- 2.4 ด้านรูปแบบการนิเทศ
- 2.5 ด้านการประเมินผลการนิเทศ

วิธีดำเนินการค้นคว้า

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4,858 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 325 คน ครูผู้สอน จำนวน 4,533 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2538 จำนวน 539 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 177 คน ครูผู้สอน 362 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วยข้อความ ด้านโครงการนิเทศ จำนวน 10 ข้อ ด้านกระบวนการนิเทศ จำนวน 12 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ จำนวน 10 ข้อ ด้านรูปแบบการนิเทศ จำนวน 11 ข้อ และด้านการประเมินผลการนิเทศ จำนวน 12 ข้อ รวม 55 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ คือ ปัญหาน้อยที่สุด ปัญหาน้อย ปัญหาปานกลาง ปัญหามาก และปัญหามากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำโดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ จำนวน 539 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 502 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.13

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติที่คำนวณค่าต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวม รายข้อ และรายด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มีปัญหาน้อยที่สุด มีปัญหาน้อย มีปัญหาปานกลาง มีปัญหามาก และมีปัญหามากที่สุด

2. เปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามตัวแปร ประสพการณ์ และขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านประเมินผลการนิเทศ

2.1 เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามประสพการณ์ในการบริหารโรงเรียนโดยรวม และเป็นรายด้าน โดยใช้ t-test

2.2 เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน โดยใช้ F-test

2.3 เปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวม และรายด้าน โดยใช้ t-test

2.4 เปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม และรายด้าน โดยใช้ F-test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ดังนี้

1. ระดับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยภาพรวม พบว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีทัศนะต่อการปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีปัญหายอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นด้านรูปแบบการนิเทศ มีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้บริหาร และครูผู้สอนก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง และด้านรูปแบบการนิเทศ ครูผู้สอนมีปัญหายในระดับน้อย

2. เปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ดังนี้

2.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีทักษะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทักษะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้มองเห็นทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พิจารณาโดยรวมเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน มีปัญหาน้อย ถ้าพิจารณาโดยรวมแต่ละด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นด้านรูปแบบการนิเทศมีปัญหาลู่ในระดับปานกลาง เหตุที่ด้านรูปแบบการนิเทศมีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ อาจจะเป็นเพราะผู้บริหาร และครูผู้สอนยังไม่เข้าใจรูปแบบการนิเทศได้ดีเหมือนด้านอื่น ๆ อาจจะต้องมีการอบรมครูในด้านนี้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ปรีชาหาญ (2524 : 213) ซึ่งได้วิจัยพบว่า การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนโดยทั่วไป แล้วทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการนิเทศ และด้านรูปแบบการนิเทศนั้นรวมเฉลี่ยของผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาลู่ในระดับปานกลาง ส่วนของครูผู้สอนมีปัญหาลู่ในระดับน้อย อาจจะเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมและรูปแบบการนิเทศเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจึงมองเห็นปัญหามากกว่าครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประสงค์ เทพศิริ (2531) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาในการนิเทศการสอนในโรงเรียนด้านสร้างสื่อเครื่องมือซึ่งเป็นกิจกรรมการนิเทศชนิดหนึ่ง ก็พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกันคือ ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านกิจกรรมการนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะ ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหารนั้นจะต้องมีประสบการณ์ในการเป็นครูไม่น้อยกว่า 7 ปี ตามเกณฑ์ของสพช. จึงจะมีสิทธิสอบเป็นผู้บริหารได้ ฉะนั้นประสบการณ์ของผู้บริหารในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน จึงไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร อุดม (2532 : 148) ที่พบว่า ผู้นิเทศที่มีประสบการณ์ในการรับราชการต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน คือ เล็ก กลาง ใหญ่ เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะเหตุผลเช่นเดียวกับข้อ 2.1 คือ เคยมีประสบการณ์ด้านการเป็นครู และเป็นผู้บริหารในโรงเรียนทุกขนาดมาก่อน จึงทำให้ทัศนคติของผู้บริหารคามขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร อุดม (2532 : 148) ที่พบว่า ผู้นิเทศที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน อายุต่างกัน และขนาดโรงเรียนต่างกัน ก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาพล สมัครการ (2535 : 60) ที่พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางการสอน 1 - 10 ปี มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในแตกต่างกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางการสอน 16 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางการสอน 1- 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากกว่า อาจจะเป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย มีช่วงเวลาการประชุมสัมมนาน้อย มีช่วงการตัดสินใจในการทำงานที่น้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์มาก

2.4 ครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันทั้งขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ มีทักษะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่อยู่ในระดับประถมศึกษาโดยทั่วไปจะมีการย้ายสับเปลี่ยนโรงเรียนกันอยู่เสมอ เนื่องจากความจำเป็นทางครอบครัว นอกจากนี้ การสอนของระดับประถมศึกษาไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ก็ตามจะต้องสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร เหมือนกันจึงทำให้ทักษะของครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร์ อุดม (2532 : 151) ที่พบว่า ผู้รับการนิเทศที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ต่างก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นแนวทาง ในการพิจารณาและปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้คือ

1. ควรให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนได้รับการพัฒนาโดยการจัดประชุมสัมมนาเชิง ปฏิบัติการให้รู้จักรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนนำไปปรับปรุง งานในความรับผิดชอบของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มองเห็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ที่เหมาะสมกับโรงเรียนของตน
2. ควรพัฒนาครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการ นิเทศภายในโรงเรียน เช่นเดียวกัน โดยใช้กิจกรรมการนิเทศต่าง ๆ เช่น การประชุมสัมมนา การศึกษาคูงาน การเข้ารับการอบรม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาทักษะของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ให้ครอบคลุมในเขตการศึกษาอื่น ๆ ด้วย
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหาร และครูผู้สอนต่อปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนตามตัวแปรต่าง ๆ เช่น วุฒิ เพศ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา, สำนักงาน. การนิเทศภายใน. เอกสารลำดับที่ 2/2536. อัดสำเนา.
- _____. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536. ฉะเชิงเทรา : หน่วยศึกษานิเทศ สบจ.ฉะเชิงเทรา, 2537.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. "หลักการนิเทศการสอนอย่างมีระบบ," เอกสารประกอบการอบรมโครงการฝึกอบรมผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการแบบครบวงจร รุ่นที่ 5 ณ ห้องประชุม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 20 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2530. อัดสำเนา.
- กิตติมา ปรีดีดีลิก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การประถมศึกษาเพื่อประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2528.
- _____. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2528.
- _____. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เล่มที่ 11. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2528.
- _____. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.
- _____. เอกสารชุดการนิเทศการศึกษา การนิเทศภายในโรงเรียน เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.
- _____. กระบวนการนิเทศการศึกษา. ม.ป.ท., 2532.
- _____. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำคุณภาพนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2533.
- _____. แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2533. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533.
- _____. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. เอกสาร ศน. ที่ 56/2534. หน่วยศึกษานิเทศ, 2534.

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. ปีงบประมาณ 2535 - 2539.
- ฉลอง ปิ่นทอง. "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน," มิตรครู. 9(12) : 14 - 15 ; พฤษภาคม 2537.
- ชาญชัย อาจิสมาจารย์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษรณ, ม.ป.ป.
- ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2526.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2534.
- ธีรฤติ ประทุมพรรัตน์ และคนอื่น ๆ. การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา : เขมการพิมพ์, 2529.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. การนิเทศการศึกษาขั้นต่างนักรบริหารการศึกษา. เอกสารทางวิชาการฉบับที่ 3 สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. เอ็ม. เอ็ม, ม.ป.ป.
- _____ . หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- นิตยา ปรีชาหาญ. การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. การนิเทศแบบคลีนิด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- นิตติปริญญา โทสาขานีเทศศาสตร์และพัฒนาหลักสูตร. "การส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายในประเทศไทย," รายงานการสัมมนาการนิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ปีการศึกษา 2527. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- ✓ ประสงค์ เทพศิริ. ปัญหาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2531. อัดสำเนา.

- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : บริษัท วิคตอรีเพาเปอร์พอยท์, 2528.
- ✓ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2533.
- สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- ✓ สมจิตร อุดม. สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ สายเทพ. การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2530. อัดสำเนา.
- สุชาติ ศรีสุวรรณ. การจัดการนิเทศการศึกษากภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2528. อัดสำเนา.
- สุนทร ไคลมี. การจัดการนิเทศการศึกษากภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2528. อัดสำเนา.
- อาคม จันทสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," เอกสารสัมมนาเรื่อง การส่งเสริม
การนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. 25 - 30 กรกฎาคม 2527.
อัดสำเนา.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักและแนวทางในการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.
- เอกชัย กี่สูบพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527.

- ✓ อาพล สมัครการ. ปัญหาการนิเทศภายในตามธรรมชาติของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. บริษัทยาพันธ์ กศ.ม. พิชญ์โลก : มหาวิทยาลัย
 นเรศวร, 2535. อัดสำเนา.
- Best, John W. Research in Education. New Jersey : Prentice - Hall
 Inc., 1963.
- ✓ Harris, Ben M. Supervision Behavior in Education. 2nd ed.
 Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1975.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Dertermining Sample
 Size for Research Acticvities," Journal of Education and
Psychological Measurement. 30 : 3 ; Autumn, 1970.
- Spears, Harold. Improving the Supervesion of Instruction. Englewood
 Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1967.
- Tilahun, Beyene M. "The Kind of School Supervision Needed in
 Developping Countries Case Study Ethiopia," Dissertation
Abstracts International. 2168-A ; January, 1983.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน

Item	\bar{X}_K	S_K	\bar{X}_L	S_L	t
1	4.0833	0.4470	2.6667	0.6061	4.7823
2	4.0833	0.2652	2.3333	1.1515	5.0932
3	3.5833	0.8106	2.5833	0.4470	3.0890
4	3.5000	1.1818	1.9167	0.6288	4.0762
5	3.8333	0.5152	2.4167	0.6288	4.5884
6	3.8333	0.8788	2.1667	0.6970	4.5993
7	4.0000	0.5455	2.3333	0.6061	5.3803
8	3.7500	0.7500	2.5000	0.8182	3.4578
9	4.1667	0.3333	2.3333	0.7879	5.9977
10	3.6667	0.6061	2.0833	0.9924	4.3382
11	4.0000	0.1818	2.1667	0.6970	6.7747
12	4.0833	0.4470	2.3333	0.9667	5.0932
13	4.0833	0.2652	2.1667	0.6970	6.7690
14	4.1667	0.6970	2.2500	0.9318	5.2024
15	4.2500	0.9318	2.2500	0.5682	5.6569
16	4.0833	0.4470	1.9167	0.9924	6.2559
17	4.2500	0.2045	2.5833	0.6288	6.3246
18	4.1667	0.1515	2.4167	0.4470	7.8361
19	4.2500	0.2045	2.5000	1.1818	5.1486
20	4.0000	0.3636	2.5833	1.5379	3.5588
21	3.9167	0.6288	2.3333	0.9697	4.3382
22	3.7500	0.3864	2.3333	0.6061	4.9262
23	3.5833	0.8106	2.3333	0.6061	3.6380

ตาราง 14 (ต่อ)

Item	\bar{X}_H	S_H	\bar{X}_L	S_L	t
24	3.4167	1.1742	2.3333	0.7879	2.6791
25	4.0833	0.6288	2.3333	0.7879	5.0932
26	4.6667	0.2424	2.5833	0.8106	3.6571
27	4.2500	0.2045	2.6667	0.6061	6.0920
28	4.5000	0.2727	3.0000	1.6364	3.7607
29	4.5000	0.2727	2.4167	1.3561	5.6548
30	4.0833	0.4470	2.5833	0.8106	4.6336
31	4.1667	0.3333	2.6667	0.4242	5.9699
32	4.2500	0.2045	2.7500	0.5682	5.9111
33	4.4167	0.2652	2.6667	0.4242	7.3012
34	4.3333	0.2424	2.3333	0.4242	8.4853
35	4.1667	0.3333	2.8333	1.2424	3.6795
36	4.5000	0.4545	2.0833	0.9924	4.0797
37	4.0000	0.9091	2.7500	0.9318	3.1914
38	4.3333	0.4242	2.6667	0.7879	5.2440
39	4.2500	0.5682	2.6667	1.3333	3.9775
40	4.2500	0.3864	2.3333	0.7879	6.1271
41	4.2500	0.5682	2.2500	0.2045	7.8815
42	4.4167	0.2652	2.2500	1.0000	5.9029
43	4.5833	0.2652	2.7500	0.5682	6.9570
44	4.2500	0.3864	2.4167	0.9924	5.4086
45	4.0833	0.0833	1.8333	0.3333	12.0748
46	4.0833	0.2652	2.0833	0.0833	11.7362

ตาราง 14 (ต่อ)

Item	\bar{X}_H	S_H	\bar{X}_L	S_L	t
47	4.1667	0.1515	2.3333	0.2424	10.1185
48	4.1667	0.8788	2.0833	0.4470	6.2678
49	4.5000	0.2727	2.5000	0.8182	6.6332
50	4.2500	0.2045	2.0000	0.5455	9.0000
51	4.0000	0.5455	2.5000	0.8182	4.4497
52	4.2500	0.2045	2.4167	0.2652	9.2667
53	4.0833	0.0833	2.2500	0.2045	11.8366
54	4.1667	0.1515	2.2500	0.2045	11.1269
55	4.2500	0.2045	2.4167	0.2652	9.2667

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ที่ ทม 1007/1649

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 มีนาคม 2538

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางเทียมจันทร์ ฐวสินธุ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ประธาน

รศ.นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความ
ร่วมมือจากโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยให้ผู้บริหาร
และครูผู้สอนตอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ในระหว่างเดือน มีนาคม 2538 เพื่อเป็น
ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้ง ขอเชิญ อ.ชาลี มะลิวัลย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
แบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ศธ 1414/7401

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000

22 พฤศจิกายน 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทาวิจัย

เรียน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วย นางเทียมจันทร์ ธวัสน์ นิสิตปริญญาโทบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง
ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ในการนี้
นิสิตมีความประสงค์ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนนี้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็น
การทดลองใช้แบบสอบถามประกอบการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัย
ดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารการศึกษา และปรับปรุงการพัฒนาบทบาทของ
ผู้บริหารโรงเรียนสมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาติ มะลิวัลย์)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดฯ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

24 พฤศจิกายน 2538

เรื่อง ขอความกรุณาตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วยข้าพเจ้า นางเทียมจันทร์ ฐวสินธุ์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนปากคลองบางขนาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำการวิจัย เรื่อง "ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์ และรศ.นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ข้าพเจ้าเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน และครูในโรงเรียนของท่านอีก 2 ท่าน ได้โปรดช่วยตอบแบบสอบถามทุกข้อแก่ข้าพเจ้าด้วย คำตอบของท่านมีความสำคัญต่อการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ของท่านแต่อย่างใด พร้อมนี้ ข้าพเจ้าขอความกรุณาจากท่าน โปรดส่งแบบสอบถามที่ท่านตอบเสร็จเรียบร้อยแล้วคืนให้ด้วย ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่าน ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางเทียมจันทร์ ฐวสินธุ์)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

โทร. (038) 514368

แบบสอบถามเพื่อวิจัย

ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงกับคุณสมบัติของท่าน และโรงเรียนของท่าน -

1. ผู้บริหารโรงเรียน

1.1 ประสบการณ์ในการทำงาน

() ต่ำกว่า 10 ปี

() ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

1.2 ขนาดโรงเรียน

() โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)

() โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 - 300 คน)

() โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2. ครูผู้สอน

2.1 ประสบการณ์ในการทำงาน

() ต่ำกว่า 10 ปี

() ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2.2 ขนาดโรงเรียน

() โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)

() โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 - 300 คน)

() โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการต่าง ๆ แต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าปัญหาการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนของท่าน อยู่ในระดับใด โดย
เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับปัญหาของท่าน

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	<u>โครงการนิเทศ</u>					
1.	การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อทำโครงการ นิเทศยังไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์
2.	การจัดทำโครงการนิเทศไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน
3.	ผู้ให้การนิเทศไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเขียน โครงการนิเทศ
4.	ไม่มีโครงการนิเทศภายในโรงเรียนในแผนปฏิบัติการ ของโรงเรียน
5.	การประชุมของผู้ปฏิบัติจัดทำโครงการไม่ได้ บันทึก ข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน
6.	โครงการนิเทศไม่สนองความต้องการของผู้รับการ นิเทศ
7.	โรงเรียนไม่ได้จัดทำโครงการนิเทศเป็น ลายลักษณ์อักษร

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8.	โครงการนิเทศไม่มีกำหนดการนิเทศที่แน่นอน
9.	การปฏิบัติงานนิเทศไม่เป็นไปตามโครงการนิเทศที่กำหนดไว้
10.	ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการนิเทศ
	<u>กระบวนการนิเทศ</u>					
11.	การกำหนดนโยบายการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ชัดเจน
12.	ผู้บริหาร ครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียน
13.	การสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนไม่สม่ำเสมอ
14.	การสำรวจปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการนิเทศไม่สม่ำเสมอ
15.	การจัดทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่สม่ำเสมอ
16.	ไม่นำผลจากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาพัฒนาการเรียนการสอน
17.	ผู้นิเทศไม่ได้จัดทำสื่อ และเครื่องมือนิเทศด้วยตนเอง

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18.	การกำหนดกิจกรรมในการนิเทศภายในโรงเรียน ยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และเครื่องมือในการนิเทศ
19.	การปฏิบัติการนิเทศไม่เป็นไปตามขั้นตอนการนิเทศ
20.	บรรยากาศในโรงเรียนไม่สนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียน
21.	ครูขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติงานนิเทศ
22.	ครูไม่นำผลการนิเทศไปพัฒนาการเรียนการสอน .. <u>การจัดกิจกรรมการนิเทศ</u>
23.	ผู้บริหารไม่มีการประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อรับทราบแผนงานทุกภาคเรียน
24.	ครูไม่มีกิจกรรมพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
25.	บรรยากาศการประชุมครูไม่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และซักถามปัญหาซึ่งกันและกัน
26.	โรงเรียนขาดการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาให้ความรู้แก่ครู
27.	การจัดประชุมสัมมนาวิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง
28.	การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลให้ความรู้กับชุมชนไม่สม่ำเสมอ

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29.	การสังเกตการสอนไม่มีการกำหนด และแจกตาราง ให้ครูทุกคนทราบ
30.	ผู้เข้าสังเกตการสอนไม่ได้บันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน
31.	ผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับกิจกรรมการ นิเทศภายใน
32.	การดูแลกำกับการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติ ตามแผนที่กำหนดไว้
<u>รูปแบบการนิเทศ</u>						
33.	ผู้ร่วมรับผิดชอบโครงการ ไม่เข้าใจหลักการอย่าง ชัดเจน
34.	ผู้ร่วมรับผิดชอบโครงการนิเทศ ไม่มีโอกาสได้ประชุม อภิปรายก่อนดำเนินการโครงการ
35.	เอกสาร ตำรา หนังสือ เพื่อค้นคว้าสำหรับการศึกษา การศึกษามีไม่เพียงพอกับความต้องการ
36.	การสัมมนาทางวิชาการ ไม่มีการเชิญผู้อำนวยการมา ร่วมประชุม
37.	การแสดงความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของโรงเรียน
38.	การจัดการสาริตการสอน และสาริตการใช้สื่อ เพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอนไม่สม่ำเสมอ
39.	ผู้บริหารไม่ให้คำปรึกษากับครูผู้สอนขณะเกิดปัญหา

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
52.	ผลการนิเทศไม่ได้นำไปพัฒนาครูผู้สอน
53.	การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการนิเทศไม่ได้ มาตรฐาน
54.	ก่อนการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้สำรวจความ พร้อมของผู้รับการนิเทศก่อน
55.	การรายงานผลการนิเทศไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางเทียมจันทร์	ชื่อสกุล	ธวสินธุ์
เกิดวันที่	17 เดือนกุมภาพันธ์	พุทธศักราช	2488
สถานที่เกิด		อำเภอเมือง	จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน		บ้านเลขที่ 31 ถนนอมรอุทิศ 2 ตำบลหน้าเมือง	อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน		อาจารย์ใหญ่	7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน		โรงเรียนชุมชนปากคลองบางขนาก	อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา 24150
ประวัติการศึกษา			
พ.ศ.	2504	มัธยมศึกษาปีที่ 6	จากโรงเรียนเซนต์แอนโทนี่ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ.	2506	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา	จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.	2508	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง	จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.	2515	ปริญญาการศึกษาระดับบัณฑิต	วิชาเอกสังคมศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ชลบุรี
พ.ศ.	2530	ปริญญาการศึกษาระดับศาสตรบัณฑิต	วิชาเอกการอนุบาลศึกษา จากวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ.	2539	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ

ของ

เทียมจันทร์ ชูสินธุ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤศจิกายน 2539

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอน ตามตัวแปร ประสิทธิภาพ และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 163 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 339 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าวัดทัศนะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัด กิจกรรมการนิเทศ- ด้านรูปแบบการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นด้านรูปแบบ การนิเทศมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ตามประสิทธิภาพและ ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารแตกต่างกันและปฏิบัติงาน ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพในการสอนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

PROBLEMS OF INTERNAL SUPERVISION IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF CHACHOENGSAO
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

THIEMCHAN THUVASIN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

November 1996

The purposes of this research were to study and compare the school supervisory problems under the Office of Chachoengsao Provincial Primary Education, as perceived by the administrators and teachers who differed in work experience and school size.

The sample comprised of 163 administrators and 339 teachers. The research instruments were the rating scale questionnaire. The means, standard deviation, t-test and F-test were used in analysis.

The finding of the study were as follow:

1. The overall and each aspect of performances in the line of supervision problems of the administrators and teachers were found to be at the low level except the type of supervision. It was found at the medium.

2. The comparisons of levels of performance in the line supervision of administrators and teachers who differed in work experience and school sized revealed that.

- 2.1 There was no significant different among the administrators who differed in school size and work experience for the internal supervision problems.

- 2.2 There was significant different at .05 level among the teachers who differed in work experience for the aspect of their performance in the line of supervision, and there was no significant different among the teachers who differed in school size for the aspect of internal supervision problems.